

MAA-DEM

Çocukluk, gençlik ve meslek anıları

Ecz. Yavuz Selim BUDAK

“Bir siyasî sürgün olayının tahlili”
başlıklı makaleyle birlikte yayına hazırlayan

Prof. Dr. Ali Cem BUDAK

FİLİZ KİTABEVİ
İSTANBUL
2022

TEMMUZ 2022

ISBN: 978-975-368-757-7

BASKI

Kiraz Medya Sanayi ve Ticaret A.Ş
Matbaacı Sertifika Numarası: 40162

YAYINLAYAN

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
Cemal Yener Tosyalı Cad. No: 57/A (113)
Vefa-Fatih/İSTANBUL
Tel: (212) 527 0 718
(212) 850 0 359
Faks: (212) 519 20 71

www.filizkitabevi.com
bilgi@filizkitabevi.com
Yayıncı Sertifika Numarası: 48596

Copyright© Bu kitabın Türkiye'deki yayın hakları Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne aittir. Her hakkı saklıdır. Hiçbir bölümü ve paragrafı kısmen veya tamamen ya da özet halinde, fotokopi, faksimile veya başka herhangi bir şekilde çoğaltılamaz, dağıtılamaz. Normal ölçüyü aşan iktibaslar yapılamaz. Normal ve kanunî iktibaslarda kaynak gösterilmesi zorunludur.

Sunuş

Babam Yavuz S. Budak 1933 Konya doğumludur. Lise öğretmeni Ârif Bey'in ve -babamın ifadesiyle- "yemek reptuvarı" çok geniş olan maharetli Ayşe Hanım'ın dört çocuğundan biridir.

Sözü babama getirmeden onun annesi ve babasından bahsetmek isterim. Vaktinde Ayşe'yi isteyen iki aile olmuş; biri sanatı kasaplık olan oğulları için kız arayan zengince bir aile, diğeri ise Devlet bursuyla gittiği Fransa'dan felsefe öğrenimini tamamlayıp dönmüş olan oğullarını evlendirmek isteyen, pek malı mülkü olmayan amcasının ailesi. Ayşe'ye ağabeyi ailedeki hanımlardan biriyle haber gönderip sordurmuş: "Sorun bakalım Ayşe'ye, ağası mı bilir, anası mı bilir?" Ayşe "Hepimizin büyüğü anamdır; anam bilir." deyince amcaoğlu Ârif'le evlendirmişler. Ayşe babama ve ikiz kardeşi olan amcama gebeyken üzüm bağında çalıştıkları bir gün kaynanası ona bir salkım üzüm vermiş; birkaç dakika sonra Ayşe'nin üzümleri yediğini görünce de "Tut diye verdim" demiş, "yedin de bitirdin mi?"

İşte bir önceki kuşağın konuştuklarından bize kalan sözler bu iki kısa cümleden ibaret: "Hepimizin büyüğü anamdır; anam bilir." ve "Tut diye verdim; yedin de bitirdin mi?"

Babam bundan biraz daha fazlasını bıraktı: El yazısıyla yazılmış hatıralarımı içeren iki takvimli defter. Şu, ilaç firmalarının yılbaşlarında tanıtım için dağıttıkları türden, naylon kaplı ciltli defterlerdi bunlar. Bir de tasnif edip her birini ayrı ayrı plastik zarflara yerleştirdiği üç klasör dolusu mektup...

Mektupla haberleşen son kuşağın temsilcisi olarak kitapta hatıralarla birlikte babamın özenle tasnif edip dosyaladığı mektuplardan bazılarına da yer verdim.

Hatıralar Konya'daki çocukluk çağından başlıyor;

Bursa'daki ilk gençlik, İstanbul Eczacılık Okulu'ndaki üniversite, sonra da sırasıyla Rize, Konya, Bursa, Afyon, Balıkesir ve tekrar Bursa kamu hastanelerinde görev yaptığı yılları kapsıyor: 1933-1982 yılları.

Babamın kusurları arasında doğru bildiğini doğruca söylemekten çekinmek yoktu. Anlattıkları o yılların toplum ve devlet hayatına ait çok şeyi de belgelemektedir.

Kitapta adı geçen kişilerin birçoğu hayatta değil. Yine de bir kişinin incinebileceğini düşündüğüm yerlerde gerçek isimleri, yerlerine başka isimler koymak suretiyle gizledim. Aynı şeyi bir kişinin utanabileceği hallerde de yaptım, bilhassa “sürgün” ile ilgili bölümde.

Kitabı yayına hazırlarken “Bir siyasî sürgün olayının tahlili” başlıklı bölümünü, babamın ölümünden sonraki zamanlara ilişkin birkaç hadiseyi, hikâye ve şiirleri ben ekledim. Bazı yerlerde sözüm babamın sözüne karıştı. Bunları okuyucunun fark edeceği şekilde yaptım.

Müsveddeyi okuyarak katkılarda bulunan, hatalarımı düzeltmemeye yardımcı olan Ömer Tacir, Emel Mercan İrgil, Mustafa Okan Yağcı ve Cem Pekman'a; eski harflerle yazılan mektupların transkripsiyonu konusundaki yardımları için Umut Soysal'a teşekkür borçluyum.

Babamın defterlerini ve mektupları bilgisayar ortamına aktaran, zaman zaman gözümden kaçan ayrıntılar konusunda beni uyaran Esra Koç'a teşekkür ederim.

Kitabı özenle baskıya hazırlayıp yayınlayan Filiz Kitabevi'ne ve özellikle Oğuzhan Oruç, Zeynep Oruç Tatlı ve Özge Dane'ye de zevkli bir teşekkür borcum var.

Değerli dostlarımdan gördüğüm desteğe rağmen kitapta düzeltilmeden kalmış olan hatalar ve eksiklikler bana, eserinin iyi ve güzel tarafları ise babama aittir.

Rahmetle anıyorum.

İçindekiler

Sunuş	III
İçindekiler.....	V

Birinci Bölüm

1930'lar: Meram bağlarından Kız Muallim Mektebi avlusuna

1 Nisan!	1
Ne zaman evinize gideceksiniz?	2
İbrahim Amca'nın süzeği ve yirmi paralık iki pişmiş.....	2
Namdar Rahmi ile dostluk	5
Philips Radyo	10
Her şeyimiz tamamdı, arıdan maada.....	12
“Şimdi okullu olduk.”	16

İkinci Bölüm

1940'lar: Hocalizade Mahallesi

Bursa'ya dönüş	19
İkinci Dünya Savaşı'nın güç günleri	20
İzzeti nefis meselesi.....	25
Tereyağında yumurta	30
Cemal Arda Hocamız	33
Biraz siyaset.....	37
Çamur Şevket	39
Vali'nin sözüyle.....	40
Bir elektrik direği, dibinde bir insan	41
Kediler ve güvercinler	42

Üçüncü Bölüm

1950'ler: Botanik Bahçesi ve Günseli Pastanesi

Kamyon kasasında Çumra	45
Esas kızı buluncaya kadar.....	46
Jale'yle üniversite günlerimiz.....	48

VI

Jale'yle yaz çalışması	52
İlk öpücük.....	55
Kıskançlık.....	58
Haylazlık.....	59

Dördüncü Bölüm

1960'lar: Yeşil Rize'den Yeşil Bursa'ya

Dünya evi.....	66
Siz yeni yakasınız; her şeyiniz olur	68
Yeşil cennetten çıkış	74
Güzel bebek	76
Kürkçü dükkânı	78
Yeşil Bisiklet	80
Tezkereden sonra yine Bursa.....	84
“Görülen lüzum üzerine”	86

Beşinci Bölüm

1970'ler: Okul Baloları

8:30'da bebeğiniz olur	90
Masam iki koltuğum, iki iskemlem bir şezlongum, Atatürk resmim ve çiçeklerim.....	91
Balolar	94
Akşamın olduğu yerde.....	96
Murat 124	97

Altıncı Bölüm

1980: Sürgün ve Mustafa Bey'in vefakârlığı

Sürgün.....	104
Günlük	115
Geriye kısa bir dönüş.....	123
Sevgili babacığım	124
Bir siyasî sürgün olayının tahlili.....	126

Yedinci Bölüm

1990'lar: Teleferik'te bir eczane

“Eczacı Bey, ben müfettiş çağıracağım.”	139
Teleferik'te bir eczane	141
Jâle'nin gülüşü ve üç pelit	143